Вип. II. Р. 1904. Ч. 18.

ХРОНЇКА

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКОГО
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

1904, сїчень - цьвітень.

Зміст:

Надзвичайні загальні збори

дня 4 цьвітня.

Надзвичайні збори, скликані головно в справі зміни статута, розпочали ся о 11 год. рано в присутности 74 членів, при чім 14 членів мали повновласти від членів із заграниці для їх заступства. З причини сього заступства — практикованого врештою й давнїйше — вивязала ся ширша дискусия, при чім деякі члени твердили, що при зміні статута треба особистої присутности членів, тому повновласти не можуть бути важні. Показало ся одначе, що

супроти стилїзациї §§. 25 і 37 статута справа зовсїм ясна; повновласти важні, що й загальні збори признали.

Голова Товариства, проф. М. Грушевський, покликавши на секретарів дра Ів. Брика і д. Ів. Боднара, запропонував по сїм вибір окремої комісиї — до якої крім нього самого ввійшов др. М. Кордуба і д. І. Кокорудз — для провірки важности повновластий, що й зроблено. Признано важними 14 повновластий, одну узнано безпредметовою тому, що відповідний член не явив ся на зборах, а 4 признано неважними.

Опісля забрав знов слово проф. М. Грушевський, щоби подати коротку історию скликаня сих зборів.

Коли загальні збори скликані в марті 1903 р. не прийшли до кінця, скликав Видїл збори на день 4 цьвітня 1903 р. Коли й на сих зборах справи зміни статута не полагоджено, постановлено знов відложити збори аж до часу, коли Видїл узнасть за найвідповіднїйше їх скликати. При тім члени висловили бажане, щоби нові відрочені збори скликано без усяких формальностий, простим оголошенем у часописях. Оголошенем у „Дїлї" скликав Видїл збори на день 28 червня 1903 р. Зараз по оголошеню в два днї вплинуло до Видїлу письмо підписане 6 членами, які відмовляли зборам леґальности, тому що їх скликано без задержаня звичайних формальностий. Заразом дирекция поліциї звернула увагу президиї на се, що загальні збори скликані без письменного повідомленя членів на протест якогонебудь числа членів були би неважними. Видїл відкликав супроти сього загальні збори і відрочив їх знов на пізнїйше. Тим часом на спільнім засїданю секций в липнї і вереснї 1903 р. висловлені були бажаня, аби при змінї статута були узгляднені гадки секций в справах безпосередно звязаних із орґанїзациєю секций Товариства. На засїданю дня 8 падолиста 1903 р. вибрано комісию, що мала заняти ся виготовленєм проекту змін у статутї, який відтак мав розіслати ся всїм дїйсним членам. На другім засїданю всїх секций дня 20 падолиста 1903 р. секциї признали себе одначе некомпетентними виступати на зборах із проектом зміни цїлого статута і постановили, що члени секций можуть самі через Видїл предложити Загальним Зборам виготовлений плян зміни статутів.

Дня 20 грудня 1903 вплинуло до Видїлу письмо підписане десятьма членами Товариства з др. Ст. Днїстрянським на чолї, в якому просять підписані залучений проект зміни статута предложити на загальних зборах під спільну обраду. Дня 24 грудня

1903 р. вплинув до Виділу проект зміни статута, виготовлений др. І. Франком і письмо, в якому теж десять підписаних членів просять предложити проект разом із мотивами найблизшим загальним зборам Товариства. Виділ на засїданю дня 23 грудня 1903 р. постановив предложити загальним зборам проект статута переданий дром Ст. Днїстрянським, а на засїданю дня 25 грудня тогож року ухвалено зробити теж саме із проектом переданим дром І. Франком.

Супроти сего, що до Виділу вплинуло два нові проекти статута, Виділ узяв назад давний свій проект, виготовлений на директиву звичайних загальних зборів із 1902 р. тому, що оба проекти йшли багато дальше в своїх змінах, як проект Виділу і через се проект Виділу став безпредметовим.

На жадане 21 членів, висловлене в письмі з дня 20 лютого 1904 р. постановлено скликати надзвичайні загальні збори лише для зміни статута, але на день 4 цьвітня 1904, а не на 20 марта, як се було їх бажанєм, про що тих членів повідомлено осібними письмами. В письмі, яке вплинуло до Виділу дня 16 марта 1904 р. згодили ся інтересовані члени на термін 4 цьвітня 1904 р., але заразом зажадали скликати перед зборами довірочну нараду. Виділ вволив тому бажаню і скликав довірочну нараду на день 4 цьвітня 1904 р. о 9-ій годинї рано.

Тимчасом уже по оголошеню речинця зборів вплинуло до Виділу нове письмо з дня 22 марта 1904 р., де члени (ґімназияльні професори) протестують проти скликаня зборів на 4 цьвітня, як дня невигідного для них, а жадають скликаня зборів в иньшім часї. Дня 23 марта 1904 вплинуло знов до Виділу письмо, де підписані члени в значній части ті самі, що підписані були під що лише згаданим протестом, протестують знов проти вставленя Виділом на порядок зборів не тільки зміни статута, але і внесень та інтерпеляций.

Виділ узнав одначе, що від речинця раз назначеного, проти якого з початку члени зовсїм не підносили голосу, годі відступити, а то тому: 1) що сей день найдогіднїйший для заграничних членів (що як раз бажали собі сего терміну) і провінцияльних; 2) що його вже раз оголошено; 3) що дальше проволіканє справи могло би некорисно відбити ся на житю і управі Товариства. Справа зміни статута зрештою зовсїм не може вязати Виділу, що саме має він ставляти на дневнім порядку, а вставленє точки внесень і інтерпеляций не противить ся, анї не стїсняє дискусиї над статутом.

Так отже з чисто формальних і мериторичних причин Виділ мусів обставати при скликаню зборів на 4 цьвітня 1904 р.

По сих поясненях голови відчитано листи від членів із України в справі зміни статута, а потім перейдено до першої точки порядку зборів: Внесеня Виділу. Виділ предложив зборам, щоби вони заіменували почесними членами Товариства: 1) Миколу Лисенка, композитора в Київі, за його визначні заслуги на полї української музики. 2) Дра Івана Франка у Львові, за визначну роботу для наукового розвою Товариства. 3) Сидора Громницького, професора ґімназиї у Львові, за заслуги положені коло адміністрациї Товариства. Збори приймили се внесенє через аклямацию, почім відрочили ся до третьої години по полудни.

О третїй годинї відкрито збори на ново і зараз забрав голос др. С. Днїстрянський, а по ньому др. І. Франко, оба щоби умотивувати потребу змін статута в вироблених ними проєктах. По дру І. Франку промовляв др. О. Колесса, доказуючи конечність зміни статута в напрямі проєкту дра С. Днїстрянського. Проф. М. Грушевський натомість противив ся такій змінї, вказуючи на підставі свого довголїтнього досьвіду в Товаристві, що проєктована „Рада Товариства" нарушувала би права загальних зборів, стїсняла би круг дїяльности поодиноких секций і Виділу, рядила би всїм, але перед нїким не відповідала би за свої поступки. Через те проєкт дра С. Днїстрянського не приніс би — по думцї проф. Грушевського — користи Товариству, але навпаки, при теперішних відносинах дав би початок до його розстрою і упадку.

По довгій дискусиї на сї теми, в якій брало участь значне число членів, промовляючи будьто за одним, будьто за другим проєктом, поставив внесенє д. Ю. Романчук, щоби на разї не рішати зміни статута, але вибрати відпоручників із обох сторін, які разом опрацювали би новий проєкт і предложили його новим загальним зборам. Се внесенє відкинено одначе 36 голосами проти 21.

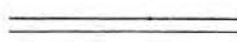
Др. І. Копач поставив по сьому внесенє, щоби приступити до специяльнії дискусиї над статутом, що збори приняли. На зарядженє голови взято за субстрат нарад проєкт дра І. Франка.

Процедура, якої тримали ся при тім збори, була така, що голова відчитував наперед поодинокі параґрафи проєкту дра І. Франка, опісля проєкту дра С. Днїстрянського, а на кінцї наводив параґрафи дотеперішнього статута Товариства. Над кождим пара-

ґрафом відбувала ся опісля дискусия, а в кінці піддавано його під голосоване.

При голосованю перейшов переважно проєкт дра І. Франка, з деякими змінами і поправками з проєкту дра С. Дністрянського. При кінці зборів ухвалено ще отсе внесене: Загальні збори вибирають анкету зложену з проф. М. Грушевського, дра І. Франка, дра І. Макуха, дра І. Кунцева і д. В. Загайкевича і поручають їй на випадок відкиненя ухваленої зміни намісництвом поробити в статуті поправки, вказані намісництвом, і на найблизші збори прийти знов з поправленим статутом.

По сім замкнув голова збори о 11 годині в ночи.

Засїданя Виділу.

I зас. дня 20 сїчня.

1) Принято до відомости, що британське товариство біблїйне прислало для бібліотеки найновійше виданє перекладу сьв. Письма. 2) Принято одного нового члена. 3) Постановлено „Руській Бесїдї" в Самборі вислати в замін за передані книжки до бібліотеки Товариства деякі наукові виданя. 4) Признано деякі книжки видані Товариством д. В. Крушельницькому в заміну за передані ним книжки до бібліотеки Товариства. 5) Принято до відомости внесенє фільольоґічної секциї що до уладженя систематичного курсу історії української лїтератури і постановлено причинити ся до покритя його коштів, але зажадано від секциї предложеня близшого пляну викладів. 6) Ухвалено закупити для переплетнї машини до шитя від віденської фірми Бремер і С-ка.

II зас. дня 3 лютого.

1) Принято до відомости, що товариство „Просьвіта" згодило ся віддати книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка — коли вона перенесеть ся до міста — місячну експедицію своїх видань для членів і виключну їх продаж із 20% опусту на протяг трьох лїт. становлено вписати книгарню Товариства в купецьку ґремію. 2) Ухвалено розписати конкурс на управителя книгарнї. 3) Принято до відомости подяку дра В. Яґіча за вибір його дійсним членом. 4) Принято трьох нових членів. 5) Ухвалено подяку о. І. Глинському в Буцневі за дар словаря Желехівського до бібліотеки.

6) Признано даром деякі видання Товариства бурсї Руського Товариства Педаґоґічного.

III зас. дня 17 лютого.

1) Принято до відомости, що значна частина руських видавців згодила ся передати книгарні Товариства виключну розпродаж своїх видань, коли вона перенесеть ся до міста. 2) Постановлено закупити для переплетні більші запаси полотна і тектурок. 3) Викреслено зі спису 7 членів тому, що не платили вкладок. 4) Принято до відомости заяву, що для членів із України найдогіднїйшою порою для загальних зборів є остатній тиждень перед великоднем. 5) Постановлено вислати „Обществу Исторіи и Древностей росс. при москов. университетѣ“ привітне письмо по поводу ювилею його 100-лїтнього істнованя. 6) Постановлено подякувати дру Я. Окуневському за даровані листи Товариству від Драгоманова, Терлецького і Житецького.

IV зас. дня 2 марта.

1) Постановлено скликати надзвичайні загальні збори для переведеня зміни статута, відповідно до бажаня дра С. Днїстрянського і товаришів, на день 4 цьвітня. 2) Ухвалено, що Товариство обійме протекторат над виставою руської штуки і артист. промислу, що має бути в осени 1904 р. і причинить ся до покритя коштів її урядженя та до закупна певного числа образів. 3) Признано д. М. Бойчукови, студ. Академії штук красних у Кракові 200 кор. підмоги на 1904 р. 4) Принято трьох нових членів. 5) Викреслено зі спису 45 членів, що не платили вкладок не вважаючи на упімнене.

V зас. дня 16 марта.

1) Відповідно до бажаня дра С. Днїстрянського і товаришів рішено скликати в день надзв. загальних зборів окрему довірочну нараду. 2) Признано д. О. Сушкови 100 кор. підмоги на наукову подорож до Позпаня і Фравенбурґа. 3) Признано д. Ользї Кобилянській 250 кор. підмоги з фонду для лїтератів ім. Д. Мордовця на виїзд для поратованя здоровля. 4) Постановлено платити особисто-доходовий податок від поборів тих функціонарів Товариства. яких сума не переходить 2400 кор. річно.

VI зас. дня 25 марта.

1) Відчитано письмо дра С. Дністрянського і товаришів, в якім вони протестують проти того, що на порядку надзв. загальних зборів крім зміни статута стоять іще дві точки: а) внесеня Виділу; б) внесеня і інтерпеляциї членів — і домагають ся на підставі того відложеня зборів і скликаня їх в иньшім часї; відчитано теж письмо д. І. Верхратського і товаришів, в якім вони протестують проти того, що збори скликано на 4 цьвітня і домагають ся відложити їх на пізнїйше. Супроти того одначе, що загальні збори можуть усунути заквестіоновані точки з дневного порядку, що др. С. Дністрянський і товариші згодили ся перед тим, щоби загальні збори скликано в великім тижни та що під відповідним письмом були навіть підписи осіб, що тепер підписані на письмі д. І. Верхратського і товаришів, що для значного числа членів сей термін дуже вигідний, особливо для Українців, що в кінци за пізно вже відкликувати збори і скликати на пізнїйше — постановлено тримати ся установленого терміну 4 цьвітня. 2) Принято до відомости резиґнацию д. Г. Кисїля з заступника виділового і передано його реферат (маґазин) тимчасово дру К. Студинському. 3) Дозволено дру Горбачевському і дру Пулюю опублїкувати меморіял переданий ними свого часу мінїстерству іменем Товариства в справі заснованя укр.-руського університету у Львові. 4) Підвисшено д. О. Сушкови підмогу ще о 100 кор.

VII зас. дня 1 цьвітня.

1) Постановлено розглянути ся за льокалем на поміщенє книгарнї в середині міста. 2) Принято до відомости, що маґістрат відмовив Товариству видачі промислової карти на веденє переплетнї з причини, що в статутї Товариства нема мови про веденє сеї галузи промислу. Ухвалено проти сеї постанови внести рекурс. 3) Принято пятьох нових членів. 4) Виключено двох членів Товариства відповідно до 28 параґрафу статута. 5) Принято до відомости, що історично-фільософічна й фільольоґічна секция постановили взяти участь у конґресї славістів у Петербурзї та визначили своїми делеґатами проф. М. Грушевського і дра Ів. Франка.

VIII зас. дня 4 цьвітня.

1) Принято двох нових членів. 2) Провірено повновласти для членів, що мають заступати институциї і заграничних членів

та признано 14 з них важними, а 4 неважними. Постановлено заразом предложити їх загальним зборам. 3) Ухвалено закупити один лист Федьковича до музея.

IX зас. дня 30 цьвітня.

1) Принято одного нового члена. 2) Признано даром деякі книжки читальнї „Просьвіти" у Львові на жовківськім передмістю. 3) Принято до відомости протокол надзвичайних загальних зборів. 4) Ухвалено закупити оригінальний лист Ю. Федьковича до музея.

Засїданя секций і комісий.

Спільні засїданя істор.-фільософічної й фільольоґічної секциї.

I зас. дня 25 марта.

1) Проф. М. Грушевський відчитав письмо від Академії Наук у Петербурзї, в якім вона запрошує Наук. Тов. ім. Шевченка до участи у з'їздї славістів і отворив над ним дискусию. Зібрані члени постановили, щоби Товариство взяло участь у з'їздї і вибрали делеґатами на з'їзд проф. М. Грушевського і дра І. Франка. Заразом постановлено, щоби Видїл постарав ся про дальші запросини для тих членів, що схотять узяти участь у з'їздї. 2) Др. О. Колесса поставив внесене, щоби Товариство віднесло ся до Академії Наук у справі видавництва енциклопедиї і запропонувало, щоби український відділ заняв у ній окреме місце. Для виробленя відповідного пляну, вибрано окрему комісию зложену з дд. М. Грушевського, І. Франка, О. Колесси, К. Студиньского, І. Верхратського.

Засїданя исторично-фільософічної секциї.

I зас. дня 4 сїчня.

1) Д. Олекс. Сушко предложив свою працю п. н. „Епізод з житя П. Скарги". Ухвалено друкувати в miscellanea-х „Записок". 2) Д. Ст. Томашівський предложив свою статю п. н. „Угорські Русини в сьвітлї мадярської офіциальної статистики". Ухвалено друкувати в „Записках".

Зміст реферату д. О. Сушка: Справа Скаргового вступленя в єзуїтський орден неясна ще до тепер. Очевидна річ, що про сей інтересний момент у житю польського „Золотоустого" забирали голос нераз — головно польські дослїдники. При тім найбільш інтересним боком питання було се, чи Скарга виїхав до Риму вже зі зрілою постановою вступити в єзуїтський орден, чи може що иньшого було стімулом його вандрівки до Риму (пор. передовсїм статю Dr. W. W(isłocki) в „Przegląd lwowski", Lwów, 1875, т. X, стр. 88—96). Питаннє отсе пробував розвязати й автор, при чім рішив остаточно де кілька иньших непевних дат із житя знаменитого єзуїта (як прим. час Скаргового прибутя до Риму і т. и.). Автор подав теж факсімілї двох найдавнїйших знаних до тепер Скаргових листів-автографів — з 13 падол. 1568 і 26 лютого 1569.

Зміст реферату д. С. Томашівського: Реферат сей — то критика двох мадярських книжок із поля статистики: П. Балоґа „A népfajok Magyarországon" (1902) й урядового видання п. з. „A magyar korona országainak 1900-évi népszámlálása" (1902). Автор подає наперед число Русинів в Угорщинї по столицям, як їх обчислено урядом 1890 і 1900 рр. Показавши ріжницї між ними, доказує автор конкретно, що оба обчислення в значній части фальшиві, оба в тім напрямі, щоби число Русинів зробити, скільки можна меньшим. Ті штучні убутки Русинів старає ся автор доповнити, але робить се дуже обережно, й висновки його в тім напрямі показують тільки мінімальне число закарпатських Українців. В результатї противить ся автор рішучо розповсюдненим гадкам між ученими про дуже скоре й невпинне винародовленнє угор. Русинів — цїлу денаціоналїзацию їх зводить до більше нормальних меж. При тому порушив автор доволї спірних питань, що їх розвязки треба ще тільки сподїватись. В кінцї подає автор деякі виїмки з працї Балоґа про фізичне й суспільне житє людей в руських околицях.

II зас. дня 10 січня

1) Д. Богдан Барвінський предложив нові матеріяли до історії галицького опришківства, які ухвалено надрукувати. 2) Проф. М. Грушевський предложив статю о. М. Зубрицького „Про годівлю овець у Старосамбірщинї", яку ухвалено друкувати в „Материялах до укр. р. етнольоґії".

Зміст реферата д. Б. Барвінського: Автор підносить, що пок. проф. Целевич у своїх фейлєтонах, друкованих від 1882 р. в часописи „Дѣло“, а передрукованих у XIX т. „Руської Історичної Бібліотеки“ під загальним наголовком „Опришки“ не використав усїх матеріялів до історії гал. опришківства та ограничив ся поданнєм історії опришків у XVIII ст., хоча, як то автор нинїшнього реферату показує, початки опришківства сягають кінця XV ст. Пок. Целевич користував ся попри иньші матеріяли також матеріялами, які є в львівськім Бернардинськім архіві. Одначе про цїлковите використаннє богатого матеріялу до історії опришків, що містить ся в згаданім архіві, в монографії проф. Целевича й мови не може бути. Тому автор реферата підняв ся роботи, визбирати з галицьких, перемиських, сяніцьких і жидачівських актів Бернард. архіву о скілько можна весь матеріял до історії опришків у XVI—XVIII ст. (з огляду на лихі індекси до сих актів, се річ не легка!). В рефераті під повисшим наголовком, крім короткого історичного вступу, подає автор на разі матеріяли, які зібрав із галицьких та саніцьких актів для XVIII ст. (28 документів), заповідаючи при тім, що з тих-же актів для XVII ст. має вже матеріял також призбираний (около 30 документів). На згаданий матеріял для історії опришків у XVIII ст. припадає: 1 універсал (цїсаря Леопольда І. з 1701 р.), 2 ординанси (вел. кор. гетьмана Сенявского з 1708 р. і станиславівського коменданта Ельского з 1715 р.), 1 реляция (возьного Беренґовского з 1715 р.), 3 приватні листи Сенявского з 1708 р. (венденьского хорунжого Бельского з 1729 р. і болехівського посесора Веренка з 1741 р.), 2 протоколи (один галицького ґродського суду, другий галицького маґістрату, оба з 1762 р. дуже обємисті), 4 реєстри річий (з рр. 1701, 1710, 1713 [до сего долучена протестация] і 1715), 1 арестовна справа (з 1762 р.), в кінцї 14 ухвал галицького соймика (з рр. 1702, 1707, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1733, 1734, 1736 та 1745). Ідучи за радою проф. Грушевського, автор свою роботу лише зреферував на засїданню історично-фільософічної секциї, а до друку віддасть її пізнїйше, призбиравши більше матеріялу, так, щоб із сего вийшла якась заокруглена цїлість. Се сподїєть ся автор учинити невдовзї.

Зміст реферата д. М. Зубрицького: Д. Зубрицький подає у своїй розвідцї дуже детальний опис скуповування і годівлї овець, а особливо випасування їх у лїтї. Умови на яких властителї

овець дають їх на випас, поділ молока і виробленого з нього сира і т. и. становлять собою дуже цїкавий матеріял як із погляду чисто етноґрафічного, так і з погляду економічної еволюції, котра де в чому дуже пригадує економічні звичаї старинних швейцарських сїльських громад. Дуже цікаві також із етноґрафічного боку описи кошар і иньшої рухомої будівлї вівчарів, а також дійниць, бербениць і иньшого посуду до збирання і ношення молока і до виробу з нього сира. Окрім сього у розвідцї д. Зубрицького знаходять ся також відомости про стриженнє овець і перероблюваннє вовни. До своїв описів автор додає чимало автентичних, иноді досить уже давнїх документів, які осьвічують бойківське вівчарство з економічного і правного погляду.

III зас. дня 27 січня.

1) Принято до відомости справоздання з дїяльности правничої комісиї в 1903 р. предложене дром Дністрянським і затверджено президію комісиї та вибір нових її членів у такім складї: Голова комісиї др. С. Дністрянський; заст. голови д. Іван Черняєвський; секретар др. П. Рондяк. Нові члени: Кульчицький і Шипайло, радники суду; М. Мочульський, С. Гладишовський, О. Левицький, Гр. Зацерковний, авскультанти суду. 2) Др. С. Дністрянський предложив докінченє праці д. Ю. Заяця „Ususfructus nominis", яку ухвалено надрукувати в „Час. Правн. і Екон."

IV зас. дня 27 лютого.

1) Д. Ол. Сушко предложив свою працю п. н. „Впровадженє єзуітів до Польщі", яку ухвалено друкувати в „Записках". 2) Д. В. Герасимчук предложив працю: „Іван Виговський і Юрий Хмельницький", яку ухвалено друкувати в „Записках".

Зміст праці д. О. Сушка: Заложенє першої єзуітської колеґії в границях польської річи-посполитої в далекій Вармії (в Брунсберзї) 1565 р. попередило — річ зовсім природна й зрозуміла — чимало випадків, які кидають на історию впровадженя єзуітського ордена до Польщі інтересне сьвітло. Автор старав ся показати передовсїм від коли і які зносини та пертрактациї вели ся між єзуітською старшиною і представниками польського католицького духовенства в справі защіпленя єзуітської кольонії на польській земли, старав ся дослїдити, хто, коли, при якій нагоді та серед яких обставин підніс перший таку гадку, яка доля стрінула

такий проєкт у Польщі, чи викликав він тут яке заінтересованнє, чи ні, як прийняло його домашнє духовенство, симпатично чи не симпатично, одним словом — старав ся подати на підставі невикористаних до тепер зовсїм жерел друкованих і рукописних — можливо вірний образ ґенези та розвою проєкту впровадити єзуїтів до Польщі протягом більш як десятка лїт. При тім показуєть ся особливо інтересним для нас те, що — як автор виказав — пізнїйша загально-звісна та ославлена єзуїтсько-ультрамонтанська кампанїя на руській земли — се лише дальший тяг, а радше консеквентне реалїзованнє тих єзуїтських плянів, які обговорювали ся в кружку чільнїйших членів „Societatis Jesu" ще тоді, коли в Польщі про єзуїтів ледви хто й думав... (початки 50-тих років XVI ст.).

Зміст праці д. В. Герасимчука: Праця п. н. „І. Виговський і Юр. Хмельницький" складає ся властиво з двох частин: 1) Упадок Виговського, 2) Початки гетьманования Юр. Хмельницького. Автор застановившись довше над причинами упадку Виговського виказує нам дальші змагання сьогож привернути назад упавшу з вибором Юр. Хмельницького умову Поляків із Україною на підставі Гадяцького трактату і по можности привернути собі назад затрачену власть. Коли в мирний спосіб не вдалось козацької старшини перетягнути на свою сторону, старає ся він змусити їх до того силою при помочи своїх союзників. Однак не підпертий ними як слїд не потрапив своїх бажань осягнути анї р. 1659 (остатнї місяцї), анї в початком найблизшого року: твердинї з його військом дістали ся в руки Хмельницького, а експедиция його разом зі Ст. Потоцьким під Могилів задля острої зими і недостаточного приготовання зовсїм скрахувала. Иньший оборот в цїлій українській справі надала аж осїння кампанїя звернена до дїла за старанєм В., а підперта тим разом при вільнїйшій руцї корони далеко енерґічнїйше і інтензивнїйше польським правительством. Їй буде присьвячена дальша праця автора, уже виготовлена, що послужить безпосереднїм продовженнєм сеї.

V зас. дня 3 цьвітня.

Проф М. Грушевський зреферував працю В. Доманицького п. н. „Козаччина на переломі XVI—XVII вв. (1591—1603) і огляд д. З. Кузелї п. н. „Антропольоґія і археольоґія в західній і середній Европі в рр. 1900—1902", які ухвалено друкувати в „Записках".

Зміст праці д. В. Доманицького: В праці В. Доманицького дано опис фактів із історії козачини зачинаючи від руху Косинського й кінчаючи регабілітацією козачини (1603). Автор звернув головну урагу на доповнення фактичного матеріялу і значно доповняє суму фактів, зібраною в попередніх розвідках присьвячених сьому часу; рівнож в осьвітленню козацьких рухів використовує він новійші погляди нашої історіографії.

Зміст реферата д. З. Кузелї: Огляд З. Кузелї починаєть ся загальним поглядом на розвій студий антропольогічно-археольогічних і етнографічних. Потім переходить до детайлічного перегляду важнійших питань із антропольогії й археольогії; далї автор подає огляд часописей за р. 1900—1902 спиняючи ся близше або на статях загальнійшого інтересу або специяльнійшого — для україновнавства; в кінці дає катальоґ льокальних часописей з сих наук.

Засїданя фільольоґічної секциї.

I зас. дня 18 марта.

1) Др. І. Франко повідомляє секцию, що д. Павлик зрік ся секретарства в секциї. З огляду на обмежений час ухвалено справу секретарства і иньші формальности відложити до дальшого засїданя. 2) Д. І. Кокорудз предложив справу правописного підручника, що має бути виданий в поправній формі для ужитку шкіл. Виготовлене сього підручника поручила рада шкільна д. Кокорудзови, але при тім висловила бажане, щоб фільольоґічна секция Наук. Тов. ім. Шевченка видала свою опінію про нього. По довшій дискусиї, в якій забирали голос усї присутні, проект одобрено. 3) Д. Мих. Павлик подає реєстр фолькльорних праць М. Драгоманова в хронольоґічнім порядку і вияснює свої заходи коло зредаґованя дальшого тому їх збірного виданя. 4) Др. К. Студинський підносить потребу виданя переписки наших давнїйших лїтературних діячів і пропонує секциї видати насамперед богату переписку Як. Головацького з рр. 1850—57, що зложена в бібліотецї Народного Дому у Львові. Секция згодила ся на проект і уповажнила дра К. Студинського поробити заходи, потрібні для виданя. 5) Д. Ол. Барвінський комунікує, що в бібліотецї Оссолїньских знайшов між паперами Т.

Василевского незвісний доси лист Маркіяна Шашкевича. 6) Др. I. Франко предложив свою працю: „Король балаґулів Антін Шашкевич і його українські поезиї“, яку ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці дра I. Франка: Автор дає з разу короткий огляд українських віршів писаних Поляками та бібліоґрафію українських пісень, зложених та співаних по панських польських дворах. Потім подає характеристику балаґульщини, що запанувала була при кінці 30-их та в 40-их роках серед одної части польської шляхетської молодіжи Волині та Поділя, та дошукуєть ся з суперечних польських реляцій правдивого значіня тої появи. На тлї балаґульщини рисуєть ся постать її „короля“ Антона Шашкевича. Автор подає біоґрафічні звістки про нього; розбирає його вірші, опублікованї Ст. Бущинським, до яких додає три нові, знайдені в рукописі, з яких особливо одна важна для характеристики суспільно-політичних поглядів Шашкевича.

Засїданя математично-природописно-лїкарської секциї.

I зас. дня 26 цьвітня.

1) Др. В. Левицький зреферував працю дра I. Пулюя п. н. „Кругова діяґрама ґенераторів для перемінних прудів“, яку ухвалено друкувати в 10 т. Збірника. 2) Д. Ів. Верхратський предложив курс зоольоґії, де побіч систематики узглядньено і соматольоґічну часть. Курс має обіймати коло 100 аркушів друку. Ухвалено віднести ся до Виділу, щоб видав його як окреме видавництво секциї. 3) Д. П. Огоновський зреферував нарис ґеометрії для ґімназий, що лишив ся по пок. Симонові. Постановлено передати його до бібліотеки. 4) На час неприсутности дра Рудницького вибрано заступником секретаря дра В. Левицького.

Зміст праці дра I. Пулюя: В сїй розвідцї показує автор, як можна примінити Молову діяґраму, що її перший подав Гейлянд (Heyland) для индукцийних моторів, а опісля Кап (Kapp) пристосував до трансформаторів, а Генбах (Henbach) до черґових моторів для токів перемінних, також до ґенераторів для токів перемінних. Автор випроваджує діяґраму працї в випадку, коли ґенератор працює при опорі безіндуктивнім, а опісля при опорі індук-

тивнім; вислїди ті ще й тому цїкаві, що можуть значно улекшити зрозумінє колової дія́грами Гейлянда. Дальше подає автор спосіб, як представити ґрафічно криву працї ґенератора, і виводить її бігунове рівнанє; дискусия сего рівнаня веде до вислїду, що крива працї ґенератора для токів перемінних і мотора з током оборотовим є відрізком елїпси, якої постійні можна визначити з дат машин. В кінци автор показує, як можна ґрафічно дістати криву працї для мотору з током оборотовим, і як вона зміняє ся з опором вертляка.

Засїданя комісий.

Засїданя археоґрафічної комісиї.

I зас. дня 3 цьвітня.

1) Др. І. Франко предложив плян IV т. „Памяток до укр. руської мови і лїтератури", який і затверджено. До нього ввійдуть апокріфи про: а) загробне житє; б) про сьвята і образи; в) апокр. катехізиси; г) про кінець сьвіта і останнїй суд. 2) Др. К. Студинський предложив справозданє про стан друку його збірника полємічної лїтератури.

Засїданя правничої комісиї.

I зас. дня 30 цьвітня.

1) Постановлено запросити до участи в нарадах і працях комісиї д. Ів. Кунцїва, адвок. канд. 2) Вислухано працї дра К. Левицького п. н. „Про перші роки нового процесу цивільного. 3) Вибрано делєґатами на з'їзд чеських правників у Празї дра С. Днїстрянського та дра К. Левицького і рішено предложити секції, зглядно Видїлови до затвердженя.

Участь Товариства

в ювилею „Общества истории и древностей россійскихъ".

Сього року минуло в цьвітни 100 літ від засновання при московському університеті „Общества историй и древностей россійскихъ", якого орґан „Чтенія" помістив величезну масу цінних материялів і праць потрібних для студий над українською мовою, історією й літературою, особливо в часі, коли їх редактором був Осип Бодянський. Через те Наукове Товариство ім. Шевченка, діставши запрошеннє до участи, віднесло ся до сього ювилею дуже прихильно і вислало йому привітне письмо, що звучить дословно:

„Императорскому Обществу историй и древностей" в Москві. На ювилей найстаршого з історичних Товариств Росиї Наукове Товариство імени Шевченка, що своїм завданнєм має досліджуваннє минувшости й сучасности українсько-руського народу, засилає своє щире поздоровленнє. Ювилейне сьвято відсьвіжує в памяти нашій на все памятні заслуги, положені Московським Товариством в близьких нам областях науки і в студіованню України, що пробило дороги дальшим дослідам. Воно приводить на память імя й заслуги чоловіка, дорогі не тільки Хвальному Московському Товариству, а й українській науці — Осипа Бодянського, сього славного Українця, що як із одного боку вписав своє імя на перше місце в історії розвою Московського Товариства, так із другого боку особливо причиняв ся до розвою українознавства в публікаціях Товариства, зіставши ся на все одним із виднійших репрезентантів культурного українського розвою XIX віка. Сї спогади звязують наше Товариство милою моральною звязею з ювилейним сьвятом Московського Товариства, і ми з особливою сердечністю бажаємо йому славного, невпинного розвою в новім столїтю. У Львові 10 (23) марта 1904".

Товариства й інституциї,

що далї приступили до обміну виданями.

Berlin. Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte.

Christiania. Universitäts-Bibliothek.

Чернівцї. Ред. „Лїтературно-наукової біблїотеки". Р. У. П.

„ Ред. „Селянина".

Colorado. The University of Colorado.

Geneve. Société Hélvetique des Sciences Naturelles.

Venezia. Reale Instituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti.

Нові виданя Товариства.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка виходять у Львові що два місяці під редакцією Мих. Грушевського, т. LVII, 1904, кн. I. Ст. 192, 8⁰. Ціна 3 к. Зміст: 1) Олександер Сушко — Впровадженнє єзуїтів до Польщі, іст.-крит. студия. Ст. 1—28 (к. б.). 2) Матеріяли до історії Коліївщини. І. Василиянські записки й листи про Коліївщину, подав Аристарх Крижановський, до друку приладив М. Грушевський. Ст. 1—24. 3) Др. Іван Франко — „Король Балаґулів“ Антін Шашкевич і його українські вірші. Ст. 1—34. 4) Miscellanea: а) Іван Франко — Руська сатира на польську елекцию 1696 р.; б) М. Зубрицький — Парохіяни відмовляють підписів на петицию против відобраня церковних і парохіяльних дібр в 1848 р. Ст. 1—8. 5) Наукова Хроніка: Іван Стешенко — З юбілейної літератури про Мик. Гоголя. Ст. 1—20 (кінець буде). 6) Бібліоґрафія. Ст. 1—54. 7) Показчик до LI—LVI тт. Записок Науков. Товариства ім. Шевченка. Ст. 1—14. 8) Зміст тт. I—LVI (по німецьки). Ст. 15—24.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка, виходять у Львові що два місяці під редакциєю Михайла Грушевського. Рік XIII. Кн. II. Т. LVIII. Львів 1904. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 190, 8⁰. Ціна 3 кор. Зміст: 1) Впровадженнє єзуїтів до Польщі, історично-критична студия, написав Олександр Сушко (конець). Ст. 29—60. 2) Причинки до житепису Маркіяна Шашкевича та дещо із його письменської спадщини, подав Михайло Тершаковець. Ст. 1—48. 3) Miscellanea: Помічні дні. Причинки до історії панщини в Галичині в XIX в., подав Мих. Зубрицький. Ст. 1—4. 4) Наукова хроніка: а) Огляд часописей за р. 1903. Часописи українсько-руські. С. Томашівського й Ів. Кревецького; б) З юбілейної літератури про Миколу Гоголя, подав Ів. Стешенко (докінчене). Ст. 1—60. 5) Бібліоґрафія. Ст. 1—46.

Етноґрафічний Збірник, видає етноґрафічна комісия Наукового Товариства ім. Шевченка. Т. XIV. Оповіданя Р. Ф. Чмихала, зібрав Володимир Лесевич, вредаґував В. Гнатюк. Львів, 1904. Ст. IV+337. Ціна 4 кор.

Етноґрафічний Збірник, видає етноґрафічна комісия Наукового Товариства ім. Шевченка. Т. XV. Знадоби до галицько-руської демонольоґії. Зібрав Володимир Гнатюк. У Львові, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. IV+272, 8°. Ціна 4 корони. Зміст: Передне слово. Ст. III–IV. — 1) Чорти. Ст. 1–17. — 2) Страхи. Ст. 18–95. — 3) Хованці. Ст. 96—106. — 4) Блуд. Ст. 107—113. — 5) Смерть і хороби. Ст. 114—123. — 6) Мерці. Ст. 124—143. — 7) Покутники. Ст. 144—148. — 8) Висільники і топельники. Ст. 149—158. — 9) Опирі. Ст. 159–174. — 10) Вовкулаки. Ст. 175–177. — 11) Відьми і чарівниці. Ст. 178—198. — 12) Знахарі і чарівники. Ст. 199—251. — 13) Хмарники. Ст. 252—253. — 14) Інклюзники. Ст. 254—264. — 15) Закопані скарби. Ст. 265–266.

Хроніка українсько-руського Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Вип. IV. 1903. Ч. 16, вересень—грудень. Львів, 1904. З друкарні Н. Т. ім. Шевченка. Ст. 1–24, 8°. Ціна 30 сот. Зміст: Засіданя Виділу. Засіданя секций. (М. Русов — Гончарі в селї Опошні; б) Вироби з дерева й рога в селї Грунь. М. Грушевський — Памяти Ол. Маркевича. П. Литвинова — Олійниця в с. Землянції. А. Веретельник — Олійні в північно-східній Галичині. М. Шишкевич — Продукция олію на галицькій Волини. Ф. Вовк — Передмікенська культура на Україні. М. Кр—ий — Проєкт поправнійшого виданя творів Т. Шевченка. Др. Ів. Франко — Причинки до українського віршованя XVII ст. В. Гнатюк — Етноґрафічний збірник т. XIV. Етноґрафічний збірник т. XV. М. Тершаковець — Нові причинки до біоґрафії М. Шашкевича. М. Павлик — Шкільне інспекторство Федьковича (1869—1872). Др. В. Левицький — Начерк хемічної термінольоґії). Засїданя Комісий. Справозданє в екскурсий для антропольоґічних помірів. Участь Товариства в ювилеях. — Нові виданя Товариства.

Хроніка українсько-руського Наукового Товариства імени Шевченка у Львові. Вип. I. Р. 1904. Ч. 17. Справозданє за 1903 р. Львів, 1904. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 58, 8°. Ціна 1 кор. Зміст: Діяльність Виділу. — Діяльність секций і ко-

місий. — Наукові видання. – Почесні члени. — Дійсні члени. — Некрольоґ дра О. Маркевича. — Члени комісий. — Заряд Товариства. — Інституциї, що обмінювали ся виданями в 1903 р. — Стан бібліотеки. — Стан музея. — Рахунок наукових видань. — Касове справозданє.

Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. 1903, Mai—August. Jhrgg. 1903. Heft III. N. 15. Львів, 1904. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 40, 8°. Ціна 30 сот. Зміст: Die Generalversammlung. — Sitzungen des Ausschusses. – Sitzungen der Sectionen (Al. Suško — Der Vorläufer der Union. Al. Markevyč — Der XII. archäologische Congress zu Charkiv 1902. M. Hruševskyj — Die ukrainischen Kosaken um d. J. 1470. Derselbe — Materialien zur „Kolijivščyna". I. Dr. I. Franko — Mittheilungen über die Thätigkeit des Vereines: „Družnij Lychvjar". Derselbe — Vorrede zu den Schriften des M. Dykariv. Al. Suško — Beiträge zum Text-Studium der Palinodie. J. Hirniak — Die Rolle der festen, flüssigen und gasförmigen Phase im chemischen Gleichgewichte. K. Hlibovyćkyj — Niels Heinrich Abel und seine Bedeutung für die Mathematik). — Sitzungen der Commissionen. — Bericht über die ethnographische Expedition. — Concurs auf eine Unterstützung aus dem Fonde des A. Bončevskyj. — Gesellschaften und Institutionen, die dem Austausche der Publicationen der Gesellschaft beigetreten sind. — Neue Publicationen der Gesellschaft.

Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. 1903, September—Dezember. Jhrgg. 1903. Heft IV. N. 16. Львів, 1904. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 28, 8°. Ціна 30 сот. Зміст: Sitzungen des Ausschusses. — Sitzungen der Sektionen [M. Rusov — a) Die Töpfer im Dorfe Opošnja, b) Erzeugnisse der Holz- und Horn-Industrie im Dorfe Hruń. M. Hruševśkyj – Dem Andenken des Al. Markevyč. P. Lytvynova — Die Ölpresse im Dorfe Zemljanka. A. Veretelnyk — Die Ölpresse im nord-östlichen Galizien. M. Šyškevyč — Die Ölproduktion im galizischen Volynien. Th. Vovk — Die vormykenische Kultur in der Ukraine. M. Kr—yj — Das Projekt einer verbesserten Ausgabe der Gedichte von T. Ševčenko. Dr. I. Franko — Beiträge zur ukrainischen Dichtkunst im XVII. Jhrdt. V. Hnatjuk – Ethnographische Sammlung, Band XIV—XV. M. Terša-

koveć — Neue Beiträge zur Biographie des M. Šaškevyč. M. Pavlyk — Die Schulinspektorschaft des Fedkovyč (1869—1872). Dr. V. Levyćkyj — Grundriss der chemischen Terminologie]. — Sitzungen der Kommissionen. — Bericht über die Exkursionen zum Zweck anthropologischer Messungen. — Der Anteil der Gesellschaft au den Jubiläen. — Neue Publikationen der Gesellschaft.

Літературно-Науковий Вістник (наукова частина).

I книжка (за січень):

М. Грушевський — 250 літ.

Вол. Коцовський — Нові погляди на діяльність Кирила й Методія.

Й. Бодуен де Куртене — Плятонїчний панславізм.

Іван Франко — Лисенкове сьвято в австрийській Руси.

Хронїка і бібліоґрафія.

II книжка (за лютий):

С. Русова і І. Франко — Старе й нове в українській літературі.

Вол. Коцовський — Нові погляди на діяльність Кирила й Методія.

Андрій Чайковський — З часів переполоху.

Хронїка і бібліоґрафія.

III Книжка (за марець):

Ів. Кревецький — Український видавничий рух в 1903 р.

Іван Франко — До історії соціялїстичного руху.

В. Яґіч — Момзен і Славяни.

О. Коваленко, Віташевська і Невідома — Спомини про П. А. Грабовського.

Ант. Менґер — Релїґія і держава.

М. Лозинський — Перші кроки.

Хронїка і бібліоґрафія.

IV книжка (за цьвітень):

Іван Франко — Шевченко Ляхам.

С. Грущенко — День в Остендї (Бельґія).

Наукові Листки:

I. Коли вмер Ісус Христос?

II. Грецькі рукописи, що згинули в Туринській бібліотецї.

III. Про відлітане птахів і його причини.

IV. Ювилей Британського біблійного товариства.

Денис Лукіянович — Перекиньчики, повість Ярошиньскої, критика.

Др. Павло Ваґлер — Новітні вигади в старинї (кон. буде).

Хронїка і бібліоґрафія.

Відбитки.

Матеріяли до історіїКолїївщини. Подав о. А. Крижановський, приладив до друку М. Грушевський. (Відбитка з „Записок“ т. LVII). Ст. 24, 8°. Цїна 25 сот.

„Король балаґулів“ Антін Шашкевич і його українські вірші. Написав др. Ів. Франко. (Відбитка з „Записок“ т. LVII). Львів, 1904. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 34, 8°. Цїна 35 с.

Причинки до житєпису Маркіяна Шашкевича та дещо із його письменської спадщини. Подав Михайло Тершаковець. (Відбитка з „Записок“ т. LVIII). Львів, 1904. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 48, 8°. Цїна 50 сот.

